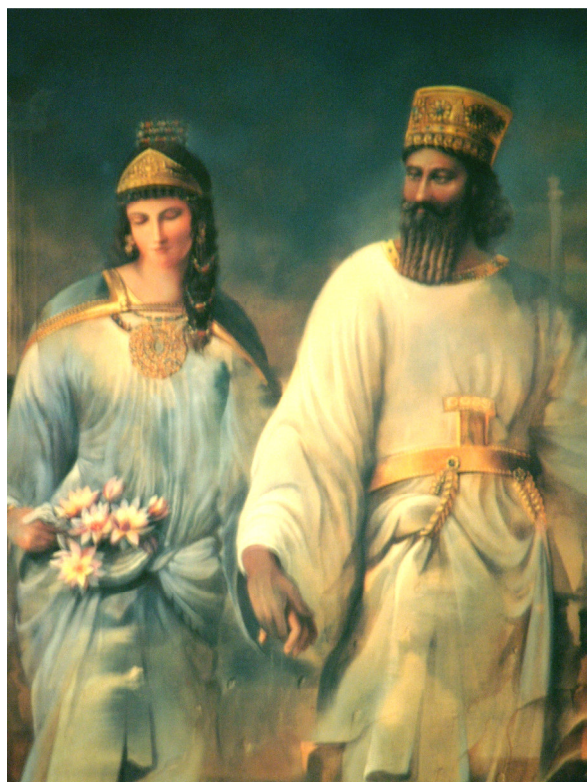

Roč. 9, č. 1 (31), 2006

بوستان

BÚSTÁN

Oficiální čtvrtletník Česko - íránské společnosti

PARDIS

پارديس

1996 * 2006

NAKLADATELSTVÍ PARDIS

vydavatel perské literatury

SLAVÍ 10. NAROZENINY

JSEM SICE MALÝ, ALE MÁM HODNĚ KNIH

www.pardis.cz

info@pardis.cz

P.O.Box 55, Praha 6

tle: 602 412 605

Chceš-li porozumět duši Íránců, mluv persky.

Obsah

- 98 - R. Mirchi, *Ester a král*.
100 - Mohammad Javad Kheradmand, *Nedorozumění*. Přeložila Ajna Challyjeva
101 - *Podobenství*.
102 - R.M., *Íránci se chystají překonat svůj starý rekord z 1 700 000 000 na 2 200 000 000 uzlů*.
103 - *Stopy a znamení*.
104 - Z. Denk, *Papouškova vyprávění (II)*.
108 - R. Mirchi, *41. M F F K V 2006*.
112 - R.M., *X. Světový festival loutkářského umění*.
114 - R. Mirchi, *Perská jména – (A až D)*.
118 - Sa'dí, *Žebrák a král*. Přeložila Věra Kubičková
119 - Redakce Bústánu, *Iran's Burnt City Throws up World's Oldest Backgammon*.
120 - Dr. Kaveh Farrokh, *Sásánovské elitní jezdecktvo (224-642 n.l.)*.

فهرست

- ۹۸ - استر و شاه، ر. میرچی
۱۰۰ - سؤتفاهم، محمد جواد خردمند، برگردان از فارسی عینا خالیوا
۱۰۱ - امثال
۱۰۲ - ایرانیان می خواهند رکورد پیشین خود را از ۱،۷۰۰،۰۰۰،۰۰۰ گره به ۲،۲۰۰،۰۰۰،۰۰۰ بهبود ببخشند، ر. م
۱۰۳ - ردپا و نشانه
۱۰۴ - چهل طوطی، ایزدنگو دنک
۱۰۸ - ۴۱ فستیوال فیلم بین‌المللی کارلو ویواری، ر. میرچی
۱۱۲ - دهمین فستیوال جهانی هنر نمایش عروسکی پراگ
۱۱۴ - نامهای ایرانی، ر. میرچی
۱۱۸ - شاه و گدا، سعدی، برگردان از فارسی ویرا کویچکوا
۱۱۹ - کهن ترین تاس جهان از دل شهرسوخته ایران بیرون آمد، ر. میرچی
۱۲۰ - سواران جاوید ساسانی (۶۴۲-۲۲۴ پیش از مسیح)، دکتر کاوه فرخ

Obal: *Ester a král* - dílo íránského malíře Shakiba

Redakce Bústánu upozorňuje autory článků, že v roce 2006 získal „Bústán“ mezinárodní kód ISSN, který mohou použít při prezentaci referencí své vytištěné práce.

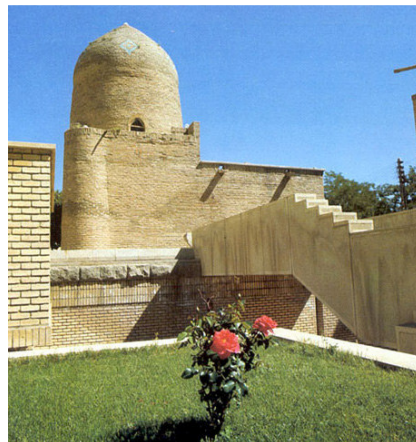
Ester a král

استر و شاه

R. Mirchi

V malé nenápadné uličce jménem Tábatabái, ne moc vábné, v blízkosti starobylé Tappé Hekmatané (kopec Hekmatané), v malé zahradě obklopené zdí, leží hrobka první dámy Persie a jejího bratrance, kteří před více než 2500 lety tak významně zasáhli do historie a zároveň do existence svého národa. Díky jejich zásluze mohou být dnes Peršané hrdí na svoji dávnou historii.

Tato půvabná malá zahrada je však málokdy otevřena a jen obchodníci z blízkého okolí Vám mohou, při troše štěstí, pomoci při hledání pana správce.

Kdo byla ta dáma a jak to vše vlastně začalo?

Historie

Babyloňané se dlouho neradovali z vítězství a kořisti, která jim připadla po roce 586 př.n.l., kdy zničili prvním jeruzalémský chrám a rozvrátili židovské království Davidovy dynastie. Padesát let po dobytí Jeruzaléma jejich vlastní říše padla do rukou Peršanů. Do této doby, do prostředí exulantů z Jeruzaléma, je situován známý purimový příběh, který v detailech uvádí Tanach (hebrejská bible, iniciály souboru knih: Tora-Neviim-Chtuvim, Tora-Proroci-Spisy) v knize Ester.

Příběh královny Ester nás přivádí do časů dávnověkých, kdy království Persie bylo nejmočnější ze všech říší. Bylo slavné svou nádherou, krásou a přepychem. Děj se odehrává v královském městě zvaném Šuš. Text knihy Ester vypráví příběh jedné mladé židovky, která se až pohádkovou cestou stane královnou Persie.

Jednání Izraele přineslo trest v podobě vyhnání ze zaslíbené země a přestěhování mnoha tisíců židovských rodin do Babylónie a na území Persie a Médie. Neposlušnost Izraelců způsobila diasporu, tedy rozptýlení. Původně to znamená označení oblastí, v nichž žili Židé mimo Palestinu jako menšina, roztroušení mezi nežidovským obyvatelstvem.

Příběh megilat Ester

Switek (megilá) knihy Ester začíná své vyprávění na hostině uspořádané na oslavu desetiletého panování perského krále Achašveroše. Král Achašveroš (Xerxes, 485-465 př.n.l., z dynastie Achaimenovské, „Xerxes“ je v řečtině hláskován *Khashayarsha*; v Bibli je Xerxes známý jako *Ahasuerus*) vládl nad 127 zeměmi známého světa a všechny své ministry, vojevůdce, velvyslance a guvernéry pozval do hlavního města Šušan (dnešní Šuš) na mnohadenní oslavu. Značně posilněn vínem přikázal přivést svou ženu Vašti v rouše Evině, aby se každý mohl přesvědčit, že královna je skutečná krasavice. Vašti pochopitelně odmítla a na rozkaz krále byla vyhnána z paláce. Hosté odjeli, palác se vyčistil a král Achašveroš si uvědomil, že bez královny se mu těžko žije. Rozeslal posly po celé své říši, aby vypátrali tu nejkrásnější dívku v zemi a přivedli mu ji za manželku. V té době žil v Šušanu židovský exulant jménem Mordechaj. Byl to člověk babylónského jména. V jeho jménu se ozývá nejvyšší babylónský bůh Marduk. Pečoval o sirotka jménem Ester, které připomíná babylónskou bohyni Ištar, nebo perské slovo pro hvězdu – star. Hebrejské jméno měla také – Hadasa, což znamená myrta, symbol nového života, ale nikdo ji hebrejským jménem nevolal. Byla to dcera jeho zemřelého strýce.

Celý rok trvaly přípravy na setkání s králem. Královna musela být nejen krásná, ale i vzdělaná a znala královské etikety. Některé se dokonce učily hrát na různé hudební nástroje, aby pak mohly krále příjemně rozptýlovat. Ester postupně získala přízeň všech, kdo ji spatřili. Nakonec si ji zamiloval i král a Ester se stala perskou královnou. Na bratránkovu radu však zatajila králi, k

jakému národu patří.

V paláci se čas od času objeví zrádci, kteří usilují o králův život. I v našem příběhu se dva takoví objevili - Bigtan a Tereš. Mordechaj však jejich spiknutí odhalil a oznámil králi. Tím se dobře zapsal jako věrný králův služebník. Po čase se Achašverošovým prvním ministrem stal Hamán. Hamán toužil po moci, po majetku, ale hlavně: Hamán nenáviděl Židy. Považoval je za pátou kolonu, vnitřního nepřítele, nebezpečný národ, který se nechce asimilovat a vůbec představuje to nejhorší. Nenáviděl Mordechaje, který se mu odmítal klanět jako lidskému bohu a začal spřádat plány. Po čase pro ně získal i králův souhlas. Se svými stoupenci vylosoval vhodný den -13. adar. Ten den se chtěl pod záštitou královského výnosu jednou provždy zbavit nenáviděných Židů /pur=los, proto purim/.

O jeho plánech se však dozvěděl Mordechaj, a jeho moudrosti a královně Ester, která se v pravý čas svého lidu u krále zastala, vděčí Židé za svou záchranu. Královna Ester totiž ve chvílích nejtěžších uspořádala ve svých komnatách hostinu, a když krále dostatečně posilnila vínem, prozradila mu tajemství svého původu a prosila jménem svého národa o pomoc. Král vyslyšel její prosby a proradného Hamána a jeho nejbližší dal pověsit na šibenici. 13. adaru se sice zbytky Hamanových jednotek ještě pokusily o organizovaný pogrom na Židy, ten však byl odražen a jeho aktéři pochyťáni a po právu odsouzeni. Poté si Židé v celé Persii oddechli a oslavili své zachránění. Pouze v hlavním městě Šušanu, kde bylo Hamánových stoupenců nejvíce, probíhaly potyčky ještě i 14. adaru. Na připomínku purimových událostí a záchrany ze smrtelného nebezpečí se dodnes slaví svátek purim.

Esteřin půst

Dlouho si již nezavolal král Achašveroš svou manželku Ester a vstoupit bez vyzvání do místností královské rady bylo v tehdejší době považováno za smrtelný hřích. Královna Ester se tři dny postila a prosila Boha o pomoc. Nakonec se odvážila a riskujíc vlastní život, vstoupila do síně královské rady. Král se na ni nerozhněval, naopak, slíbil, že jí splní každé její přání. Tehdy prozradila Ester králi, že je Židovka a prosila o záchranu svého národa.

Svátek purim

Na památku Esteřina půstu se v předvečer svátku purim, 13. adaru, od východu do západu slunce, Židé postí. 14. adaru, v den oslav vítězství nad Hamanovými stoupenci, slaví svátek purim. Pouze v Šušanu, kde potyčky trvaly o den déle a v městech, která měla v době Jehošuaova vstupu do Izraele hradby, například v Jeruzalémě, se purim slaví až o den později, 15. adaru, který se nazývá šušan purim. Protože na purim se nakonec stalo přesně to opačné, než se mělo stát, než bylo tím zlým Hamánem zamýšleno, tak je i tradicí dělat různé divné věci. A jednou z těchto tradičních věcí je karneval, což je velice lákavé pro děti, a pokračováním je soutěž masek.

Je to nejveselejší židovský svátek z celoročního cyklu židovských svátků. Je to svátek, kdy je dovoleno takřka všechno. Je to svátek hlučný, protože čím více hluku, tím lépe, děti si mohou vyhrát a dospělí si mohou dát do nosu. K purimu patří alkohol, hudba a tanec. ●

Nedorozumění

Mohammad Javad KHERADMAND

سؤ تفاهم

Z perštiny přeložila Ajna Challyjeva

Řidič minibusu, na křižovatce na červenou, zatáhl ruční brzdu a opatrně sestoupil se schůdku, v dešti přeběhl k novinovému stánku, a koupil noviny a dvě kusovky. Jednu cigaretu strčil do koutku úst a zapálil zapalovačem, který si vzal ze stánku, a druhou strčil do kapsy u košile. Noviny si dal nad hlavu a běžel k minibusu. Před chvílí naskočila zelená. Během nasednutí dal noviny mladíkovi, který seděl vedle něho. Uvolnil ruční brzdu a dal se do pohybu.

„Na které straně to je?“

„V událostech.“

„Nalistuj to a najdi mi to. Já tomu nevěřím.“

„Já jsem to už četl Počkej, najdu to.“

Mladík se s údivem díval na všechny stránky novin a potom noviny zavřel. Upřel pohled na první stránku a řekl:

„Ne. Ani v těchto novinách to není. Až přijedeme na konečnou, koupím ty správné noviny.“

Řidič se zeptal:

„Byla tam taky její fotka?“

„Ne, myslím, že její fotka tam nebyla. Myslím, že tam byla fotka majitele domu, který měl zakryté oči.“ Řidič mumlal pod vousy něco, čemu nebylo rozumět.

Děšť nabíral na intenzitě, stěrače šly líně doprava a doleva. Řidič si zapálil i druhou cigaretu, dal si silného šluka a v těžkém rozpoložení řekl:

„Co jí k tomu vedlo, že to udělala? Já už jsem jí říkal, ať zatne zuby a jeden rok počká, a všechno bude v pořádku.“

Když dojeli na konečnou, řidič zastavil uprostřed silnice; ve spěchu běžel k dispečerovi linky a řekl:

„Mám rodinný problém. Dva nebo tři dny tady nebudu. A tady jsou papíry od vozu. Řekni Asqarovi Sijahovi ať přijde místo mě.“

Dispečer během podepisování výkazu křičel:

„Hej! Kam tak spěcháš? Počkej, já se podívám, co se stalo. Jsi nějak divnej ... Proč jsi nechal vůz stát uprostřed ulice? ... Především jdi a zaparkuj ho pořádně a pak přijď říct, co chceš.“

Řidič starostlivě utrousil:

„To je rodinná záležitost.“

Řidič zaparkoval minibus dopředu. A potom řekl mladíkovi:

„Vystup. Musíme hned jít k nám do vesnice.“

Mladík řekl:

„Já jdu koupit noviny.“

Řidič řekl:

„Běž, ale nikomu je neukazuj, dokud nepřijdu.“

Po cestě se mladík zeptal řidiče:

„Co máš u nás na vsi za práci?“

Řidič odpověděl:

„Přečti mi to, chci vědět, co je tam napsáno.“

Mladík začal číst:

Zohre K., mladá žena z jedné vesnice v provincii kvůli tomu, aby našla svého manžela, přijela do Teheránu a byla zatčena v jednom veřejném domě.

Řidič řekl:

„Teď to chápeš? Chci jít za jejím lhostejným otcem, zeptat se, proč jí to povolil. Svěřil jsem mu jí

jako svoji zástavu.“

Hlavou se opíral o opěradlo sedadla, pak se oběma zaťatými pěstmi udeřil do nohou.

„Určitě se někde stala chyba. To nemůže být moje Zohre.“

O půlnoci dorazili do vesnice. Když přišli k tchánovu domu, pěstmi zabušil na dveře.

Tchán, rozespálý, otevřel dveře a zeptal se:

„Kdo je? Co chcete ... Macecho... Už jdu... Copak hoří?“

Když spatřil řidiče, řekl:

„To jsi ty? Vítám tě! Pojď dál, mám radost, žeš přišel.“

Řidič, bez povšimnutí přízně ze strany starého pána, se rozčileně zeptal:

„Kde je Zohre?“

Stařec odpověděl:

„Proč děláš takový rámus, probudíš sousedy.“

Řidič zařval:

„Já chci vědět, kde je? Proč jste jí povolil jet do Teheránu?“

Starý muž se zamračil a řekl:

„Hodně jsem se snažil jí to rozmluvit. A kdybys ty dnes večer nepřišel pojď zatím dovnitř, já ti to řeknu.“

Řidič s nechutí vešel na dvorek domu. Prošel kolem obrazu měsíce, který se odrážel ve vodě bazénku a vešel do pokoje. Postavil se proti zdi, zmačkal noviny a udeřil do zdi.

Stařec řekl:

„Já sám jsem chtěl jet do Teheránu s ní, než jsem onemocněl. Je dobře, že jsi tady“ •

Podobenství

امثال

Perská kultura jako jedna z nejstarších kultur se za svého tisíciletého vývoje zdokonalila i v oblasti mezilidských vztahů a filosofie denního života. Používáním zjednodušených životních náhledů na svět popisovala velké moudrosti pomocí různých tvarů podobenství. Bustán pro své čtenáře připravil jejich vydávání na svých stránkách na pokračování. V tomto čísle vychází již 3. pokračování.

„Rozdělené povinnosti“

„Já už to nevydržím. Povinnosti jsou jako pohoří, se kterými nehnu z místa. Brzy ráno tě musím vzbudit, uklidit, vyčistit koberce, dohlédnout na děti, nakoupit na bazaru, večer ti uvařit tvou oblíbenou rýžovou krmi a nakonec se v noci k tobě ještě mít.“ Tak promluvila žena ke svému muži. Okusuje kuřecí stehýnko opáčil muž: „Co je na tom? Všechny ženy to tak dělají. Vždyť se máš dobře. Zatímco já mám zodpovědnost, ty si jenom sedíš doma.“ „Ach,“ naříkala žena, „kdybys mi přece jen aspoň s něčím pomohl.“ V návalu velkorysosti přistoupil muž na návrh manželčin: zatímco žena bude mít na starosti všechno, co se týče domu, převezme on úkoly mimo domov.

Po této dělbě povinností žil manželský pár dlouhou dobu spokojeně. Jednoho dne seděl muž po návratu z nákupu s přáteli v kavárně a spokojeně si kouřil vodní dýmku. Náhle vpadl dovnitř soused a vzrušeně křičí: „Poběž rychle, hoří ti dům!“ Muž popotáhl požívačně z vodní dýmky a promluvil s překvapivým klidem: „Buď tak hodný a řekni to mé ženě, protože ona je zodpovědná za všechno, co se stane doma. Já se starám jen o věci mimo domov.“

„Každý dostane to, co si zaslouží!“

Jednou se jeden mullah strašlivě rozkřičel. Ihned se k němu začali sbíhat poděšení sousedé: „Ó, mullahu, co je ti?“ „Přátelé moji, já mám bolesti.“ „A proč je máš?“ zajímali se sousedé. Mullah zavřeštěl: „Protože to tak bolí!“ „A proč to tak bolí?“ ptali se přátelé. „Ach, vy jste ale hloupí, bolí mě to, protože jsem si tímto velkým hřebíkem propíchl ruku!“ Sousedí kroutili hlavou. „Proč si zatloukáš hřebík do ruky, když víš, že to tak bolí?“ „Protože jinak bych nemohl křičet a naříkat,“ odpověděl mullah a sténal dál.

Pokračování na str. 107

Íránci se chystají překonat svůj starý rekord z 1700000000 na 2200000000 uzlů.

ایرانیان می خواهند رکورد پیشین خود را از
۲،۲۰۰،۰۰۰،۰۰۰ گره به ۱،۷۰۰،۰۰۰،۰۰۰
بهبود ببخشند.

R. Mirchi

Koberec Soltan Qaboos o rozloze 4343 m² k pokrytí Velké mešity Soltan Qaboos v Muscatu je nejširším a největším kobercem na světě. Tento unikát nám přibližuje vysokou kapacitu, umění a profesionalitu íránských tvůrců koberců. Návrh, barvení, tkaní a mnoho souvisejících standardních operací při jeho výrobě bylo provedeno v Iran Carpet Company v Teheránu.

Toto již není pravda, neboť:

Více než dvanáct set íránských žen v současné době pracuje na největším koberci, který byl kdy na světě utkán. Rekordní dílo má vážit osmačtyřicet tun a bude mít rozlohu šest tisíc metrů čtverečních. Závratné výše dosahuje také hodnota zakázky. Koberec, jehož výrobu zadala Íránu mešita Šejcha Zajda z Abú Zabí, bude utkán za 8,5 milionu dolarů. „Bude to symbol íránského řemesla. Budou na něm tradiční perské vzory. „Použijeme přírodní barvy a vznikne na něm 2,2 miliardy uzlů,“ uvedl šéf státní dílny na výrobu koberců Džaláleddín Básam. Práce na monumentálním díle probíhají ve vesnici Baghšán, ležící severně od metropole Teheránu, již od března letošního roku. Hotový koberec za třináct měsíců pokryje podlahu mešity ve Spojených arabských emirátech.

Koberec **SOLTAN QABOOS** *

Základní údaje:

Rozměry: 60,9 x 70,5 m

Plocha: 4343 m²

Hmotnost: 22 tun

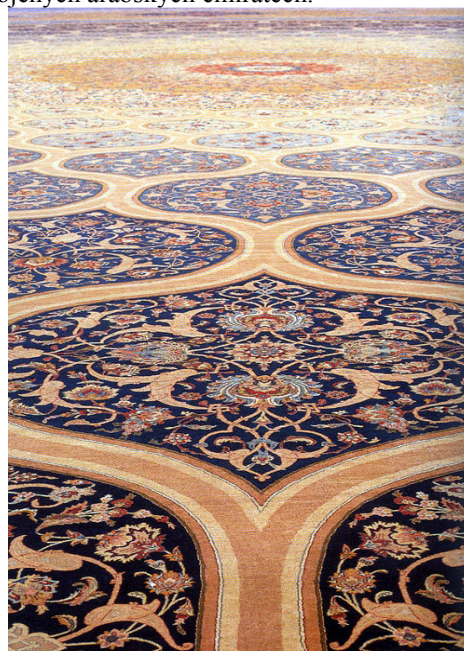
Počet kusů: 48 částí

Počet uzlů: 1 700 000 000

Osnova: bavlněná nit

Vlas: nejhorší nit

Počet barviv: 28 bylinných barviv

* - Převzato z knihy „Perské koberce“, R. Mirchi, vydavatelství Pardis Praha

Stopy a znamení

ردپا و نشانه

Ve výstavní síni galerie Langhans Praha probíhá v době od 7.6. – 20.8.2006 působivá a velice

zajímavá výstava fotografií autorů z více než deseti různých zemí, jejichž společným jmenovatelem jsou stopy času, které nejlépe charakterizují materiály vydané samotnou galerií:

„Stopy důležitých událostí a znamení některých určujících jevů dnešní doby. Díla fotografií pocházejících z více než deseti zemí mají jedno společné: zabývají se fenoménem času ve fotografii. Může zmrazený okamžik na fotografii vypovídat o mnohostranné skutečnosti? Jak zobrazit změnu a vývoj? Jak odlišit příčinu a důsledek? Nakolik fotografie realitu pouze dokumentují a kdy ji už samy dotvářejí svým subjektivním pohledem? To jsou otázky, které si výstava klade.

Vystavené fotografie analyzují veřejné dění i soukromí svých tvůrců. Rozborem svého osobního života ale fotografové často komentují síť sociálních a politických souvislostí. Fotografické svědectví zanechává stopy, které vyžadují interpretaci. Stopa se stává nejen svědectvím, ale i znamením, varováním.

Anoek Steketee se vydala do Íránu, aby se přesvědčila, nakolik odpovídá skutečnosti obraz podávaný o této zemi západními sdělovacími prostředky. Zjistila, že v mezích vlastního domova žijí lidé relativně svobodně, ale na ulicích vládou pravidla islámské společnosti“.

Přestože Anoek Steketee prezentuje na výstavě pouze několik snímků, dovedla u lidí, které zachytila svým objektivem a s pomocí kosmického světla zachycujícího jen část obrazu, vystihnout ztracený úsměv na rtech, kteří se ale přesto, nehybně, skleněnými očima, dívají do dálky.

Anoek Steketee (Nizozemsko, nar. 1974) vystudovala fotografii na Akademii výtvarných umění v Hágu. Zpracovávala samostatné projekty a pracovala jako fotografa na volné noze, střídavě v Amsterdamu a Teheránu. ●

Plakát z výstavy zobrazuje legendární automobil značky Peykan, který se v nezměněné podobě stal součástí života Íránců několika generací.

Langhans Galerie Praha

Vodičkova 37, 110 00 Praha 1, otevřeno út–ne 12–18 hodin

telefon: +420 222 929 337, fax: +420 222 929 336

Papouškova vyprávění. (II) چهل طوطی

Z. Denk

Vezír se vrátil a přinesl zprávu královi. Král zesmutněl, ale princ, který byl ještě přítomen řekl: „Můj králi! Nepodléhej smutku! Božská prozřetelnost mi pomůže, a já budu umět odpovědět. Pošli ji vyhledat!“ Bylo posláno pro mladou dívku, leč dívka odvětila: „Přijďte ke mně sami!“ Posel se vrátil a sdělil její slova. Král se chystal odejít, když tu náhle nastal shluk u brány paláce. Objevil se před ním chodec a oznamoval, že na jedno místo přišlo deset démonů, kteří sežrali všechny dobytek, a že způsobili velké škody.

Král s nesčetným vojskem ihned vyrazil z města, aby porazil ony demony. Princ zakryl si hlavu závojem, vsedl do sedla a následoval vojsko. V okamžiku, kdy dorazil na místo, spatřil, že démoni, kteří se ozbrojili kmeny stromů, se vrhli na vojsko, a že král i armáda se dali na útěk. Když to viděl, pobídl princ svého koně kupředu a přiblížil se k démonům. Zasadil ránu mečem do pasu jednomu z nich takovým způsobem, že ho přeťal vejpůl jako zralou okurku. Samice toho démona, spatřivši to, dostala strach a dala se na útěk.

Princ ji pronásledoval a chytil ji do smyčky. Pak ji spoutal a přivedl ke družině králově.

Král i armáda, užasli, se tázali: „Kdo je ten mladík?“ Král teď řekl: „Mladý muži! Zapřísahám tě ve jménu božím, abys zdvihl závoj z tvé tváře, abych tak zvěděl, ze které zahrady ty jsi růží a odkud pocházíš.“ Princ sejmul závoj se své tváře. Když na něm králův pohled spočinul, objal ho, jako by to byla jeho milá; vzal ho s sebou, vrátili se do města a přátelství krále k princovi vzrostlo.

Mezitím již od rána připravovala dívka vše k přijetí. Král dal vyhledat prince, soudce a vezíra, jakož i všechny velikány království. Vsedli do sedla a jeli do domu dívčina. Vešli do domu a rozsadili se sem a tam. Ihned vešla dívka nezdvořile zadními dveřmi a řekla: „Mladý muži! Co tě přimělo vejít ve spor se mnou?“ Princ řekl: „Dívko! Především je to proto, že tvé vlastnosti se pro mne staly zřejmými, zvláště protože jsi plná nedostatků!“ Dívka se rozzlobila a pravila: „Jak to, že mne můžeš považovat za plnou nedostatků?“ Princ odpověděl: „Nikdy jsem nikoho neviděl, kdo by nepozdravil svého vlastního otce a sudího. A ještě je to žena, která má zdravit první!“ Dívka sklopila hlavu a okolo sedící křičeli: „Sláva!“ Dívka pochopila, že není schopna s ním disputovat. Vyšla zpoza dveří a posadila se na zlaté křeslo.

V případě vašeho zájmu o perský text, ze kterého byla tato povídka přeložena, můžete se obrátit na redakci Bústánu a text vám bude zaslán poštou.

بسم الله الرحمن الرحيم
مجدد و ثنائی بیحد و پاس جدید از او کسی است که طوطی نام
را در پس آینه فکر بشکافتنی دوازده گانه بیاورد و درود نامحدود بر مرقد
خواجه کائنات و اشرف مخلوقات محمد مصطفی و تجیه از کلمات برقد
و قامت شهوار میدان لافقی و راه مسجد عبادت صبح و مسابقی علی مرتضی
و اولاد الطهار او صلوات الله علیهم اجمعین باد
اما بعد چنین گوید این بنی انصاعت عباد الله فقیر که هر کسی را

Princ na ni kradmo pohleděl a spatřil tvář takové krásy, že ji nikdy žádné lidské oko nespatrilo. Jediným pohledem svých zasněných očí by zničila lidská obydlí. Málo chybělo, a princ by byl spadl s křesla. Přesto se ovládl a řekl:

„Ten, kdo nám chce způsobit zlo, buď vítán!“
„Ten, kdo se chce stát našim přítelem, buď vítán!“

„Dívko, máš-li mně co říci, řekni, a já ti odpovím.“ Dívka pravila: „Co je to, co je jedno a nikdy se nestane dvěma?“ Mladík odpověděl: „Je to Bůh, největší, který nemá sobě rovného ani podobného.“ Dívka řekla: „Co je to, jež je vždy dvojí a nikdy se nestane třemi?“ Řekl: „To je noc a den.“ Pravila: „Co je to, jež je třemi a nestane se nikdy čtyřmi?“ Mladík řekl: „Jsou to tři rozvody (*pozn. překl.: propuštění ženy-podle islámského zákona*).“ Dívka tedy pravila: „Co je to, jež je čtyřmi a nikdy nebude pěti?“ Mladík odpověděl: „Jsou to čtyři elementy.“ Dívka pravila: „Které čtyři to jsou, jež se neoblékají, nepijí, nejedí a zůstávají živými až do soudného dne?“ Mladík řekl: „Jsou to svatí Chizr, Eliáš, Idris a Ježíš!“ Dívka pravila: „Kterí to jsou, co požili vody a zrní, a neměli rodičů?“ Mladík odpověděl: „Je to Adam, vyvolený Boha, Eva beránek výsosti Abraháma a hůl Mojžíšova.“ Dívka pravila: „Kdo je to, jenž nemá ani ruce ani nohy a jehož mrtvolu je dovoleno jísti?“ Mladík řekl: „Je to ryba.“ Dívka pravila: „Která je to milost, před níž lidé utíkají?“ Mladík odpověděl: „To je déšť.“ Dívka pravila: „Co je to za strom, který má dvanáct větví, každá větev třicet listů, jejichž jedna strana je černá a druhá bílá?“ Mladík odpověděl: „Je to rok, dvanáct větví je dvanáct měsíců, každý měsíc má třicet dní a bílá strana je den a černá noc.“ Dívka řekla: „Co je to za pravdu, které se lidé vyhýbají a již se bojí?“ Mladík odpověděl: „Smrt!“ Dívka řekla: „Která to byla mešita z masa, v níž byla učiněna modlitba?“ Mladík řekl: „Je to břicho velryby, kde Jonáš vzýval Boha.“ Dívka řekla: „Kdo má dech a není tvor?“ Mladík odpověděl: „Ranní vánek.“ Dívka řekla: „Souhlasím!“ Mladík řekl: „Dívko! Budeš-li mi dávat hádanky po tři dny, budu odpovídat. Dnes jsme disputovali od rána do večera, a na vše, nač ses mně ptala, jsi slyšela odpověď. Já mám také pro tebe otázku. Odpověz mi!“ Dívka řekla: „Ptej se!“ Mladík řekl: „Kdo to byl, jenž uprchl před první smrtí, byl ohrožen druhou a je v rukou smrti třetí?“ Dívka se zamyslela a neodpověděla. Nakonec požádala o čas na rozmyšlenou. Všichni přítomní volali: „Sláva! Sláva!“ Mladík pravil: „Dávám ti odklad po dnešní noc!“ Král vzal mladíka s sebou a vrátil se do paláce.

Když přišla noc, dívka se jala přemýšlet a řekla si: „Jakou odpověď dám zítra mladíkovi? Bylo by bývalo lépe nevcházet s ním ve spor!“ Pak vstala, zaměnila své šaty za šaty služebné a vyšla se dvěma služkami k domu princovu. Pozdravily ho a vyslechly odpověď. Dívka řekla: „Mladíku! Slyšela jsem vyprávět, že jsi měl dnes spor s dcerou královou, a že jsi ji zahanbil. Jsme tomu rády, protože poslala na smrt mnoho mladíků!“ Mladík poznal, že to je princezna sama. Dívka pokračovala: „Jaká to je hádanka, kterou jsi jí dal, že jí nemohla rozluštit a že kvůli ní musela žádat o odklad? Řekni nám to!“ Mladík pravil: „Dáte-li mi srdce, povím vám to.“ Dívka povídala: „Dáme ti srdce: vyber si, kterou chceš!“ Mladík na to: „Chci tebe!“ Dívka pravila: „Je to zarážející, že s tvými schopnostmi pohrdáš paní a vybíráš si mne!“ Mladík na to: „Je to věc srdce, ne rozvahy!“ Pak řekl: „Vězte, že odpověď na hádanku, kterou jsem dal, jsem já sám: mí poddaní se vzbouřili proti mně a mému otci a chtěli nás zabít. Zachránili jsme se. Cestou jsem potkal kohosi, kdo nesl s sebou svůj rozsudek smrti a ten mi byl svěřen: Málo scházelo a byl bych býval zabít. Naštěstí jsem listinu roztrhal. To byly dvě smrti, a třetí je ta, že jsem upadl do rukou dívky. Jak to skončí? Buď přijdu o hlavu, nebo budu moci laskati její kadeře!“ Když toto řekl, uchopil ruku dívčinu a pravil: „Je třeba dodržet slib: ty musíš nyní vyhověti touze mého srdce!“ Dívka si řekla: „Přišla jsem, abych si polepšila – a nyní je to horší!“ Pak pravila: „Nech mne odejít, abych se omyla; vrátím se, a ukojím tvoji touhu.“ Mladík řekl: „Dáš-li mi zástavu, nechám tě jít.“ Dívka i služby daly tedy princovi v zástavu vše, co na sobě měly ze zlatých šperků. Princ vše vzal a uschoval, zatímco ony odešly, kam chtěly.

Když přišlo ráno, dívka byla plna radosti a řekla si: „Dnes dám odpověď mladíkovi a zabiji ho!“ Princ a velikáni říše přišli konečně na místo shromáždění. Dívka tedy řekla: „Odpověď na hádanku, kterou jsi mi dal, jsi ty sám: první smrt ti hrozila z rukou tvých poddaných, druhá smrt byla ta, když jsi roztrhal dopis během své cesty a třetí je ta, že jsi padl do mých rukou, protože ti nyní useknu hlavu!“ Mladík pravil: „Máš pravdu. Ale co to bylo za tři holubice, které přišly k holubovi, aby na něm chtěly vodu a zrní? Holub od nich vzal zástavu a dal jim vodu a zrna. Odpověz nebo řekni: Ano!“ Dívka litovala, že s ním vešla ve spor. Nemohla než říci: „Rozhodnutí náleží mému otci!“

Když to byla řekla, opustila audienci. Shromáždění volalo: „Sláva! Sláva!“ Král objal prince a zahrnul ho známkami přátelství.

Provdali dívku za mladíka a slavili svatbu sedm dní a sedm nocí. Tak po mnohém žalu byl princ spojen s dívkou. Za nějaký čas požádal krále o uvolnění a shromáždil vojsko, zaútočil na svou někdejší zemi, dobyl mečem a potrestal ty, kdož byli jeho nepřáteli tak, jak si byli zasloužili. Všichni nyní litovali, říkajíce: „Proč jsme ho nechali kdysi odjet, aby se zas vrátil pomstít se nám!“ Mezitím dal princ hledat svého otce a bratra ve městě, v němž byli, a guvernér, který je přijal v zástavu od prince, toho litoval, leč pozdní lítost mu nic nebyla platná.“

Když papouščí samička přivedla slova do této chvíle, byl již právě večer. Mladá žena odložila závoj s hlavy a pravila: „Matko, dnes je opět pozdě. Odejdi a vrať se zítra, abychom navštívily toho přítele!“ Stařena, podobná věži plné hadího jedu, vyšla z domu a říkala si: „Pokud tato papouščice bude naživu, nebudu moci odvést tuto mladou ženu. Nejdříve je zapotřebí se postarat o papouščici a pak odvést mladou ženu!“ Šla k princovi a vyložila mu situaci. Princ velice zesmutněl, dal se do pláče a sténání, opakuje:

„Říkal jsem, že neuvidím rozloučení; uviděl jsem je!
Přišlo na mou hlavu to, čeho jsem se obával!
Noe viděl za sto let jedinou potopu.
Já nejsem Noe a viděl jsem sto potop!“

Pak řekl princ: „Matko! Dávám ti trochu jedu. Smíchej ho s cukrem, dej to sežrat papouščici a skoncuji to! Pak přiveď mladou ženu a zbav mne řetězů bolesti!“ Stařena řekla: „Velmi dobře!“ Vzala od prince trochu jedu, přinesla ho domů a udělala s cukrem pilulky. Nazítří, jdouc do domu mladé ženy, vzala je s sebou a rozsypala je před papouščici. Mezitím pochopila mladá žena, že stařena chce papouška zabít a řekla jí: „Matko! Cos to přinesla?“ Stařena odvětila: „Jsou to tři dny, co mi toto výmluvné stvoření dává radost poslouchat své vyprávění. Proto jsem mu přinesla trochu zrní.“ Papouščice řekla: „Má šťastná paní! Věď, že tato pletichářka má v úmyslu tě zradit a chce tě pokrýt hanbou. Navíc mne chce zabít a tebe odvést, aby vrhla kámen na křišťál tvé ctnosti. Nevěříš-li mně, dej trochu tohoto zrní slepicí, aby ho sezobala a tak se ti to stane zřejmým!“ Mladá žena dala jedno zrnko slepicí, aby ho sezobla; slepice na místě chcípla. Pak papouščice pravila: „Nyní je ti vše jasné. Chceš-li jít, jdi! Jen se bojím, abys toho nelitovala, jako se stalo dceři krále Iráku, lodníkovi a otcovi oné dívky.“ Mladá žena se zeptala: „Jak to bylo?“

Papouščice řekla: „Věď, že jeden muž měl dceru, kterou slíbil provdat za syna svého bratra. Stalo se, že otec mladíka zemřel. Po nějakém čase přišel mladík ke svému strýci a prohlásil: „Strýci! Dej mi, co mi právem náleží!“ Ten mu dal hořkou odpověď. Mladík se vrátil zklamán a když šel k dívce, řekl jí: „Hle, co řekl tvůj otec! Co řekneš ty?“ Dívka řekla: „Bratranče! Jsem s tebou zajedno, udělám vše, co řekneš, abych učinila. Půjdu s tebou všude, kam ty půjdeš.“ Zkrátka, shodli se na tom, že opustí město téže noci. Když se noc záhy přiblížila, vzala dívka v domě svého otce kufr plný zlata. Vzali ze stáje dva koně, vsedli oba do sedla a zamířili do pouště aniž by věděli, kam jedou. Jeli tak tři dny a tři noci, až nakonec dorazili k břehu moře. Leč nebylo tam volné lodi. Strávili noc pod stromem. Když přišlo ráno, dali trochu zlata majiteli jedné lodi a oba se nalodili. Lodník se chystal s lodí vyplout, když dívka pravila: „Zavazadlo se zlatem zůstalo pod stromem!“ Mladík se vrhl z lodě a šel najít zavazadlo, které obsahovalo zlato. Pohled lodníka padl na dívku, zamiloval se do ní z celého srdce, ba z tisíce srdcí! Napnul plachty a loď vyplula na vodu. Dívka začala křičet: „Lodníku! Ty jsi od nás vzal peníze a nyní mně odvážíš a necháváš mého manžela samotného v poušti!“ Lodník odpověděl: „Běda! Již neuvidíš více tvář svého manžela!“ Dívka byla rozumná. Řekla mu: „Budeš-li se ke mně dobře chovat, kdo může být lepší tebe?“ Lodník pravil: „Dám své oči pod tvé nohy!“ Zkrátka, když dorazili k pobřeží, řekl: „Dívko! Vstaň a pojď se mnou domů!“ Dívka řekla: „Dobrý rok se pozná podle jara! To je tvá láska? Chceš mne odvést bez poct, které mi náležejí? Nemáš příbuzenstvo? Jdi domů a přiveď několik žen a pak mne s úctou doved' domů!“ Lodník pravil: „Budu to pokládat za úkol stejně drahý jako tvé oči.“ Zkrátka, ten tupý lodník odešel domů. Když se ztratil z dohledu, dívka vstala, vytáhla plachty lodi a dala se na cestu.

Poslyš nyní několik slov o mladíkovi, který šel pod strom hledat zavazadlo, obsahující zlato. Když vzal zavazadlo a vrátil se na břeh moře, spatřil, že „místo je pomočené, ale dítě už tam není“ a že lodník vzal dívku a odjel. Mladík silně vykřikl a omdlel. Krátce nato přišel k sobě, roztrhl svůj

límeč, dal se do pláče a sténání, opakuje:

„Vidíš, že přítelkyně měla jiný cíl, než způsobit mi urážku a potupu!
Porušila naši smlouvu a nepocítila nižádný smutek!“

Pak si nehty rozdrásal ruce, a jako Madžmún se vydal do pouště.

Nyní poslyš několik slov o lodníkovi, který přišel domů, shromáždil několik žen, vrátil se pln vášně, aby odvedl dívku. Spatřil ale, že dívka vzala loď a ujela. Lodník se udeřil do čela a řekl: „Pohled, jak jsem nechal dívku snadno upláchnout!“ Leč lítost mu nic nebyla platná.

Poslyš nyní několik slov o dívce, která jela sem a tam, až dorazila k pobřeží. Poddaní krále té země se přiblížili a viděli, že loď přistála u břehu. V této lodi nebylo nikoho kromě jedné dívky, která dorazila sedíc v bárce, podobná jsouc úplňku. Oznámili králi, že k pobřeží dorazila prázdná loď, že je v ní dívka, podobná úplňku, a že s ní není muž. Jaký dal král na to rozkaz? Král nařídil vyvést dívku z lodě a přivést ji do harému. Když vyšel z audienčního sálu, šel král k dívce a ptal se na její osud. Dívka mu vysvětlila podrobně situaci. Král, jsouc člověk nízkých vášní, jí řekl: „Gratuluji si k tomu: ožením se s tebou a učiním tě paní svého harému!“ Dívka řekla králi: „Pod tou podmínkou, že mi dáš odklad čtyřiceti dnů: nepřijde-li můj druh, budu ti náležeti!“ Ať tomu bylo jakkoli, král dal svůj slib. Dívka si řekla: „Bůh je veliký! Možná, že – bude-li Bůh chtít – něco v období čtyřiceti dnů zařídí!“

Leč král, když byl dal svůj slib dívce, si řekl: „Nyní musím jít na čtyřicet dnů na lov, poněvadž by jinak má touha nabyla vrcholu a slib, daný dívce, by tak byl porušen!“ V důsledku toho odjel na lov. Dívka byla tak výmluvná, že si dovedla podřídit všechny obyvatele harému. Jednoho dne, když seděla v harému, dívka pravila: „Dámy! Chcete se projít k moři?“ Všechny souhlasily. Ihned byl dán rozkaz přivést výbornou loď. Šla k břehu moře a nechala je usadit se do lodě. Vzavši zásoby a obrátivši modlitbu k Bohu, napjala plachty a loď vyplula. Po uplynutí čtyřiceti dnů se král vrátil z lovu. Vešel do harému a spatřil, že „místo je pomočené, leč dítě již tam není“. Žádal vysvětlení, říká: „Kde jsou?“ Jeho služebníci mu sdělili, že dívka je odvezla na projížďku po moři. Z královny hrudi se vydral vzdech. Pochopil, že dívka ho přelstila; udeřil se do hlavy, opakuje:

„Říkal jsem, že nespátřím odloučení; spatřil jsem je!
Na mou hlavu padlo to, čeho jsem se obával!“

Nakonec se zřekl trůnu, rozdrásav si hrud' nehty – tolik miloval dívku a své ženy, a on rovněž utekl do pouště. ●

Podobenství

امثال

Pokračování ze str. 101

„Neklamné znamení hlouposti“

Za dávných dob jeden faqíh, učitel, při přípravě na výuku narazil v učené knize, sepsané sedmi mudrci, na větu: „Malá hlava a dlouhý vous jsou neklamným znamením hlouposti.“ Se zájmem uchopil zrcadlo a důkladně se v něm prohlížel. „Vida, mám dlouhý bílý vous.“

A když tak civěl dál a dál do zrcadla: „Bůh mě ochraňuj, ale ani má hlava není zrovna velká. Když zítra přečtu slova mudrců svým žákům, jak budu před nimi vypadat.“ I shledal, že je obdařen známkami hlouposti. V jeho neštěstí nebylo od myšlenky daleko k činu: „O krátkém vousu a malé hlavě v knize nestojí, že by byly znamením hlouposti.“ Protože neměl po ruce ani nůžky, ani ostrý nůž, popadl faqíh v náhlém odhodlání svíci, aby zkrátil délku svého vousu, která by ho mohla prozradit. Jakmile se k němu přiblížil svíčkou, vous vzplál. Než mohl plamen uhasit, bylo po něm veta, tvář měl spálenou a černou od sazí. Protože bez vousu a s obličejem plným popálenin se nemohl ukázat před lidmi, natož před svými žáky, měl dost času na přemýšlení. Vedle osudné věty „Malá hlava a dlouhý vous jsou neklamným znamením hlouposti“ výraznými písmeny připsal: „Toto tvrzení se v praxi ukázalo jako pravdivé.“ ●

41. M F F K V 2006

فستیوال فیلم بین المللی کارلوویواری

Íránská kinematografie se stala již každoroční součástí filmového festivalu v Karlových Varech. Ani letos nebyla výjimkou a na letošním festivalu byla zastoupena pěti filmy, natočenými v roce 2006. Z toho byly v sekci Fórum nezávislých představeny dva filmy, a po jednom filmu v sekcích Horizonty, Jiný pohled a v Soutěžní sekci. Poslední zmíněný režírovala paní Ensieh Shah-Hosseini, která svůj film na tomto festivalu sama uvedla.

Její snímek byl veřejností velice kladně přijat, mnozí z nich svůj obdiv paní režisérce vyjádřili osobně.

Na 41. MFF KV se sjelo mnoho Iránců, mezi nimi i velká skupina Iránců žijících v Evropě, kteří se zabývají kinematografií.

V porotě tohoto festivalu zasedala i paní Leila Hatami.

Leila Hatami:

Jedna z nejvýraznějších iránských hereček, dcera známého režiséra Aliho Hatamiho a herečky Zari Khoshkamové, se ve filmu poprvé objevila již v jedenácti letech. Skutečný herecký debut si odbyla jako nevidomá turecká princezna ve filmu *Del shodegsan* (1992). Po studiích ve Švýcarsku hrála titulní roli ve snímku Dariusha Mehrjuiho *Leila* (1996). Zatím největšího mezinárodního úspěchu, jímž bylo ocenění na MFF v Montrealu, dosáhla hlavní ženskou úlohou ve filmu Alirezi Raisina *Zapadákovi* (*Istgah-e matruk*, 2002). Z jejich dalších snímků jmenujme např. *The Mix* (2000), *Ertefae Past* (2002), *Hokm* (2005), *Portrét neznámé ženy* (*Sima-ye Zani dar doordast*, 2005 – byl uveden v soutěži loňského MFF Karlovy Vary).

Zdroj: webová stránka MFF KV

Film ***Sbohem, živote*** (režírovala paní Ensieh Shah-Hosseini), který byl nominován do Soutěžní sekce, získal **Zvláštní uznání ekumenické poroty**.

Diváci měli možnost shlédnout celkem 203 filmů a v soutěži diváků tyto filmy hodnotit známkou 1 až 4. Z uváděných filmů 143 snímků obdrželo známku 1 – 2, a zbytek, tzn. 60 filmů, obdrželo známku 2 – 3. V tabulce je přehled uvedených iránských filmů s jejich umístěním.

Tabulka hodnocení iránských filmů, promítaných na MFF KV 2006

Č. شماره	Název filmu نام فیلم	Počet hlasů تعداد رای	Známka نمره
I	Sbohem, živote / Shab Bekheir Farmandeh	811	1.53
II	Offside / Offside	270	1.62
III	Lidé při práci / Kargaran mashghoule karand	242	1.71
IV	Je zima / Zemestan	251	2.12
V	Stánek / Man Push Cart	238	2.29

1	- výborný	۱	عالی
2	- dobrý	۲	خوب

3	- průměrný	۳	متوسط
4	- slabý	۴	ضعیف

Je zima - Zemestan

Režie: Rafi Pitts

Írán, 2006, 85 min

Sekce: Fórum nezávislých

Je zima. Muže vyhodí ze zaměstnání. Protože nemá jinou možnost, rozhodne se odjet za práci do ciziny. Doma, v Íránu, nechá svou mladou ženu a dcerku. Měsíce ubíhají a muž se neozývá. Tehdy přijede do města mladý automechanik, který hledá práci. Nemůže spustit oči z krásné ženy, o níž slyšel, že přišla o manžela. Melancholický portrét generace, která touží opustit svou zemi a zároveň je k ní připoutána, a jejího boje o přežití.

Rafi Pitts (1967, Mashad, Írán) se narodil íránské matce a britskému otci. V roce 1978 rodina Írán opustila. Pitts se v Londýně věnoval studiu filmu. V roce 1991 se přestěhoval do Francie, kde ještě toho roku natočil svůj první krátký snímek *In Exil* (*V exilu*). V roce 1994 režíroval svůj druhý krátký film *Salandar*. Jeho celovečerní debut *The Fifth Season* (*Pátá sezona*, 1997) se stal mezinárodním festivalovým hitem. V roce 1999 natočil druhý celovečerní snímek *Sanam* (uveden na MFF Karlovy Vary 1999) a v roce 2003 dokument *Abel Ferrara: Not Guilty*. Melancholický snímek *Je zima* (2006) je jeho třetí celovečerní hraný film.

زمستان

Lidé při práci - Kargaran mashghoule karand

Režie: Mani Haghighi

Írán, 2006, 75 min

Sekce: Jiný pohled

Podle námětu Abbasa Kiarostamiho vznikla komedie o čtveřici dobře situovaných mužů středního věku, které cestou z lyžařského výletu zaujme velký, štíhlý, osamělý balvan na odpočívadle horské silničky. Z kratochvilného, navenek snadno proveditelného nápadu – povalit ho, nebo s ním alespoň pohnout – se rychle stává posedlost. Zprvu primitivní snahy přerůstají ve stále rafinovanější způsoby: lidské síly doplní osel zabavený pastevcí, nastupuje moderní technika...

Jak míjí den, na místo přibývají další osoby – kolemjdoucí, z města přivolané manželky, přátelé. Úkol se ocitá mimo síly a nakonec i úhel pohledu zúčastněných: zatímco skála dál stojí nepohnutě na svém místě, mezilidské vztahy podléhají stravující korozi... Vyprávění odehrávající se v průběhu jediného dne vyniká rafinovanou prostotou, příznačnou pro nejlepší současné íránské snímky. Realistické dialogy kontrastují s přítomností „nadčasového“ vysokohorského panoramatu a s tajemnou nedotknutelností skály, která může být stejně tak metaforou patriarchální společnosti jako středobodem politické alegorie.

Mani Haghighi (1969, Teherán, Írán) je vnukem známého íránského scénaristy a režiséra Eberahima Golestana. Debutoval celovečerním dramatem *Abadan* (2003). Komédie *Lidé při práci* (2006) je jeho druhý film.

کارگران مشغول کارند

Offside - Offsid

Režie: Jafar Panahi

Írán, 2006, 88 min

Sekce: Horizonty

افساید

Co je to za divného mladíka, krčícího se v rohu autobusu plného hlučných fanoušků směřujících na fotbalový zápas? Především to není mladík, ale převlečená dívka. V Íránu totiž ženy nesmějí na sportovní stadiony.

Hrdinka sportovní tragikomedie Jafara Panahiho ovšem není jedinou íránskou dívkou, která by ráda viděla, jak dopadne kvalifikační zápas na mistrovství světa mezi Íránem a Bahrajnem. A není ani jedinou íránskou ženou, která se v mužských šatech pokouší proniknout mezi diváky a je kvůli tomu zatčena... I když jde především o vyprávění o jedné mladé ženě, a nikoli o příběh politické aktivistky, dotýká se Panahiho snímek boje za ta nejzákladnější ženská práva v náboženskými predsudky tísněné íránské společnosti. Přestože Panahi si jako hrdinky svých předchozích filmů často volil ženy, nikdy k nim nepřistupoval s takovou uvolněností a spontaneitou jako nyní. Atmosféra fotbalového stadionu ho strhla k bezmála dokumentárnímu pohledu na realitu (v němž hraje důležitou roli ruční digitální kamera i neherečky v hlavních rolích). Příběh, který by v realitě určitě neměl komediální ladění, tak získává svěží, silné vyznění.

Jafar Panahi (1960, Mianeh, Írán) vyrostl pod vlivem filmů A. Kiarostamiho. Vystudoval filmovou a televizní režii a začínal jako dokumentarista v televizi. Zkušenosti sbíral také jako asistent režiséra K. Partoviho. Jeho první hraný krátký snímek *Doust (Přítel)*, 1992) je poctou Kiarostamimu, jenž ho přijal jako asistenta do štábu svého filmu *Zir-e derakhtan-e zeytun (Pod olivovníky)*, 1994) a umožnil mu v roce 1995 úspěšně debutovat snímkem *Badkonake sefid (Bílý balónek)*, který Panahimu vynesl řadu mezinárodních ocenění včetně Camera d'Or na MFF v Cannes. Svůj talent potvrdil Panahi snímkem *Ayneh (Zrcadlo)*, 1997 – Zlatý leopard na MFF v Locarnu).

V roce 1997 natočil videodokument *Ardekoul*. Následovaly vysoce ceněné snímky *Dayereh (Kruh)*, 2000 – Zlatý lev na MFF v Benátkách 2000), *Talaye sorkh* (2003 – sekce Un certain regard – Cena poroty na MFF v Cannes) a *Offside* (2006). Byl členem poroty MFF v Karlových Varech 2001.

Sbohem, živote -| Shab Bekheir Farmandeh

Režie: Ensieh Shah-

Hosseini

Írán, 2006, 93 min

IP – mezinárodní

premiéra

Sekce: Soutěžní sekce

شب بخیر فرمانده

Válka a její hrůzy pohledem křehké reportérky, která na bitevním poli zvítězila nad myšlenkami na sebevraždu. Drama na způsob drsné psychoterapie o krásné Maryam, jež chce po nevydařeném manželství spáchat sebevraždu způsobem, který bude užitečný i pro druhé.

Vstoupí proto do víru íránsko-irácké války jako reportérka. Pobyt ve zdevastované pouštní krajině, po níž se přelévají armády sem a tam, podle toho, kdo má právě převahu, dokonale promění její vidění světa. Utrpení a bolest jsou všudypřítomné, provázejí ji i v blízké vesnici, kde hledá úkryt poté, co se odpojila od své zmasakrované jednotky. Svatba mezi vesničany má tragické vyústění. Finále filmu přivede Maryam znovu na frontu, kde se opět setká s velitelem Besharem, s nímž si je blízká.

Ensieh Shah-Hosseiniová (1954, Gorgan, Írán) natočila svůj druhý celovečerní film o hrdince, která si nakonec vybrala život před smrtí, na základě svých vlastních zážitků reportérky v íránsko-irácké válce. Zkušenosti z let 1980–1988, jež se ve *Sbohem, živote* ukazují v podobě naturalistických záběrů ploch zaplněných mrtvolami, ale taktéž v bezmála billboardových snímcích plně pokryté vojenskými přilbami, režisérka bezprostředně zúročila už v dokumentu *War Refugees (Váleční uprchlíci)*.

V hrané kinematografii navazuje na svou předchozí dráhu spisovatelky, scenáristky a filmové dokumentaristky: její krátký film *Majai (Deadline, 2000)* zvítězil na festivalu ženského filmu v Soulu. K natáčení celovečerních filmů se Ensieh Shah-Hosseiniová dostala v roce 2006 snímkem *Sbohem, živote*.

Stánek - Man Push Cart

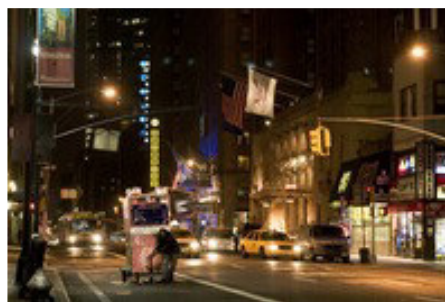
Režie: Ramin Bahrani

USA, Írán, 2005, 87 min

Sekce: Fórum nezávislých

چرخ دستی

Ahmad byl kdysi ve své vlasti, Pákistánu, slavným popovým zpěvákem. Teď prodává v ulicích New Yorku koblihy a kávu v pojízdném stánku a snaží se získat zpět svou důstojnost a lásku svého malého syna. Na krátkou chvíli získá pocit, že má naději změnit svůj život k lepšímu, a že dokonce dokáže ve svém srdci opět najít lásku.

Není to však pouze další iluze? Přesvědčivý portrét emigrace, nenaplněných snů, osamění, zoufalství a ztráty naděje, natočený s minimálními prostředky, ale s maximální autenticitou. Skutečně nezávislý film.

Ramin Bahrani (1975, Severní Karolína) vystudoval filmovou teorii na newyorské Columbia University. V roce 1998 odjel z USA, aby poprvé v životě navštívil vlast svých rodičů - Írán. Zůstal tam tři roky a natočil svůj první film *Strangers (Cizinci, 2000)*. Režiroval řadu krátkých snímků. Věnuje se výuce herectví a scenáristiky. Snímek *Stánek* (2005) je jeho druhý celovečerní film. ●

Perská lilie

X. Světový festival loutkářského umění

دهمین فستیوال جهانی هنر نمایش عروسکی پراگ

Praha, 1. – 10. červen 2006

R. Mirch

ر. میرچی

Letošního Světového festivalu loutkářského umění, který se již po desáté konal v Praze, se zúčastnila další íránská skupina loutkářů. Letošní rok byl pro íránské loutkáře výjimečný tím, že ho navštívil pan Karib Púr, který také zasedal v porotě. Pan Karib Púr je známý íránský tvůrce a učitel loutkářského umění. Jedním z jeho světově známého díla je opera Rostam a Sohrab, která byla uvedena i mimo Írán.

Osm momentů, úspěšná hra íránského loutkového divadla

هشت لحظه، نمایشی موفق از گروه عروسکی لحظه در چک

Mladá skupina souboru Moment, pod vedením paní SABRI Zahra, se na 10. Mezinárodním loutkářském festivalu prezentovala hrou „Osm momentů“, která představovala osm osudových momentů v životě člověka, od narození až po smrt.

Podle slov paní režisérky byla témata vybrána podle osmi krátkých povídek od osmi neznámých autorů.

Tato hra získala na festivalu cenu SPECIAL JURY AWARDS – DIPLOMS, za psychologické poslání lidstvu.

SABRI Zahra - režisérka

Členi souboru Moment (Lahze)

Anglický scénář hry „Osm momentů“

EIGHT MOMENTS

...Old Angel: Are you happy?

...Young Angel: Very much, because I am with you in this mission.

...Old Angel: People always get checked up by us, but never notice that.

...Young Angel: They gave us this plays to stay at night and rest. Now, you fell but for them? are you going to repair this wall?

...*Old Angel*: You always said we shouldn't see the events the way they look, didn't you?

...*Young Angel*: Wake up Wake up.

...*Old Angel*: I am awake.

...*Young Angel*: Do something, the death angel is taking the cow with him.

...*Old Angel*: Yes, he is.

...*Young Angel*: Well, stop him, don't let him.

...*Old Angel*: I told him to do that.

...*Young Angel*: But tonight , they who were very kind with us you took their only assets. I will never come there for a mission, never

...*Old Angel*: You are in impatient my daughter impatient, first night in that house, in that dark and damp room, in the middle of the wall hidden a treasure that little by little became visible. I must repair that wall to not see the treasure, but the second night, the death angel come to take the life of the young women of the family, wouldn't it be better if the cow died? You know that the women will have a child soon.

... *Third Frog*: Did, someone fall in the hole?

... *Third Frog*: Ohhhh.... I thing two frogs fell in the hole.

... *Second Frog*: If a frog fall in a ho...hole it will the fro sure.

... *Second Frog*: Hey, don't try to come up, you will fall and break your bones.

... *First Frog*: It's right, it's right. I also recommend dieing in those situations.

... *Third Frog*: Have you ever seen a frog fall in a ho...hole and not die?

... *All of them*: ohhhh it's fell down.

... *First Frog*: Oh no.

... *Second Frog*: Poor baby.

... *First Frog*: Hey... look at this one. How stupid he is, he keeks coming up with fear.

... *Fourth Frog*: Thank you ... thank you my friends.... This was the first time I could hear well, now I understand can hear well, your voice has echo in the hole... come up.... come up... You can. It gives me power. Your encouragement helped me to come up... who is says I am deaf? Let's go my friends.

...*Jar*: what can I do for you with all of these my cracked's in my body...

...*Water-Carrier*: No... I love you because you spill half of water on the ground.

...*Jar*: I am tired, I got tired of the people laughing at you... They mock you... for me... they mock you because you carry me with yourself.

...*Water-Carrier*: I carry you with pride... open your eyes now. Open you eyes and look under your feet.

...*Jar*: Oh... so many beautiful flowers right in our way... in the heart of the desert.

...*Water-Carrier*: Flowers grow under your feet, did you know that?

...*Jar*: But how? How?

...*Water-Carrier*: It's important that you watered these flowers. That's it.

...*Carpenter*: Ah!... Continually insistence.... Insistence....insistence. I always hate to work by force. I told you I got tired, don't want to make houses anymore. They said it is the last one. I said I am old, I can't, they didn't listen.... I made houses for them all my life. Ah... it seems it never end.

...*His Wife*: No, nobody knew it, they offered the house to us, as a gift, for all of the good houses that you made in your life. Nobody knew how you wanted to make it, because you always make good houses. ●

Perská jména – (A až D)

نامهای ایرانی

Následující pomůcka je reakcí na četné dotazy, jež přinášel problém výslovnosti perských jmen při čtení i psaní různých úředních dokumentů, což mělo za následek nemalé těžkosti při oficiálních návštěvách, obchodních jednáních a překladech perských textů.

Vzhledem k tomu, že Bústán má předem určený počet stran, není možné v jednom či dvou číslech napsat veškerá perská jména, jsou tato rozdělena na několik úseků, které budou v každém čísle prezentovány. V tomto čísle začínáme dívčími jmény (A až D).

Pro snadné pochopení čtení a psaní jmen je uvedena ve srovnávací tabulce výslovnost anglická i česká.

Příklady anglické výslovnosti		Příklady české výslovnosti	
<i>a</i>	<i>c<u>a</u>t, b<u>a</u>nd, <u>a</u>sb</i>	<i>a</i>	<i>c<u>a</u>t, b<u>a</u>nd, <u>a</u>sb</i>
<i>a:</i>	<i>c a:r, b a:z a:r, a:f a:b</i>	<i>á</i>	<i>c<u>á</u>r, b<u>á</u>z<u>á</u>r, áft<u>á</u>b</i>
<i>e, e:</i>	<i>e<u>g</u>g, t<u>e</u>n</i>	<i>e, é</i>	<i>e<u>g</u>g, t<u>e</u>n</i>
<i>i, i:</i>	<i><u>I</u>ran, m<u>ee</u>t</i>	<i>i, í</i>	<i><u>Í</u>ran, m<u>í</u>t</i>
<i>gh</i>	<i>m<u>o</u>rg<u>h</u>, a:<u>g</u>h a:</i>	<i>q</i>	<i>m<u>o</u>rg<u>h</u>, á<u>g</u>h<u>á</u></i>
<i>kh</i>	<i><u>k</u>h<u>oo</u>b, <u>K</u>hayy a:m</i>	<i>ch</i>	<i><u>k</u>h<u>u</u>b, <u>K</u>hájám</i>
<i>oo, ou, u</i>	<i>t<u>oo</u>l, n<u>oo</u>n, s<u>ou</u>p</i>	<i>ou, u</i>	<i>t<u>u</u>l, n<u>u</u>n, s<u>ou</u>p</i>
<i>zh</i>	<i><u>Z</u>ha:leh ('zh' má výslovnost 's' v 'v<u>i</u>sion)</i>	<i>ž</i>	<i>ž<u>á</u>leh</i>

Seznam zkratk

(A) Arabského původu
(Z) Zoroastriánské jméno
(K) kurdské jméno
(T) Ázerbajdžánské (Turecký)
jméno
(G) Řeckého původu

Abecední seznam perských jmen – (A až D)

A

a:zam/ azam	ázam/ azam	اعظم	a:rtemis	Artemis	آرتمیس
a:ba:n	ábán	آبان	a:rtoonis	Ártunis	آرتونیس
a:ba:nbanu (Z)	ábánbanu (Z)	آبان بانو	arva:neh	Arváneh	اروانه
a:ba:ndokht	ábándocht	آبان دوخت	a:rya:n/a:ria:n	áryán/árián	آریان
abba:seh (A)	abbáseh (A)	عباسه	a:ryan/a:riane	áryan/áriane	آرین
a:brisham	abrišam	ابريشم	a:ria:na:	áriáná	آريانا
a:deleh (A)	ádeleh (A)	عاده	arzin	arzin	ارزين
adileh (A)	adileh (A)	عديله	a:sa:	ásá	آسا

a:dileh (T)(K)	ádileh (T)(K)	عاديله	asal	asal	عسل
a:fa:gh	áfágh	آفاق	a:sa:m	ásám	آسام
a:fari	áfari	آفری	a:sefeh (A)	ásefeh (A)	آصفه
a:farin	áfarin	آفرین	ashraf (A)	ašraf (A)	اشرف
afra:	afrá	افرا	a:sia/a:ssia:	ásia/ássiá	آسیا
afrand	afrand	افرند	a:sieh	ásieh	آسیه
afrooz/afrouz	afrooz/afrouz	افروز	a:sma:n	ásmán	آسمان
afrouzeh	afrouzeh	افروزه	a:sma:neh	ásmáneh	آسمانه
afri	afri	افری	a:ta:na:z	átánáz	آتاناز
afsa:neh	afsáneh	افسانه	a:tefeh (A)	átefeh (A)	عاطفه
afsar	afsar	افسر	a:tena:	átená	آتنا
afshak	afshak	افشک	a:teneh	áteneh	آتنه
afshang	afshang	افشنگ	a:tessa:	átessá	آتسا
afsha:n	afshán	افشان	atifeh (A)	atifeh (A)	عطیفه
afsha:neh	afsháneh	افشانه	a:tisheh	átišeh	آتیسه
afshid	afšid	افشین	atiyeh (A)	atiyeh (A)	آتیہ
afshideh	afšideh	افشیده	a:toosa:/a:tusa:	átusá/átousá	آتوسا
afshineh	afšineh	افشینہ	a:toosheh	átušeh	آتوشه
afsoon/afsoun	afsoon/afsoun	افسون	a:va:	ává	آوا
a:fta:b	áftáb	آفتاب	a:vand	ávand	آوند
aghdas	aghdas	عقدس	a:va:zeh	ávázeh	آوازه
aghigh (A)	aghigh (A)	عقین	a:vid	ávid	آوید
a:hang	áhang	آهنگ	a:videh	ávideh	آویده
a:hdieh (A)	áhdieh (A)	عهديه	a:vin (K)	ávin (K)	آوین
a:hoo/a:hoo	áhou/áhoo	آهو	a:visa: (K)	ávisá (K)	آویسا
akhtar	achtar	اختر	a:vish	áviš	آویش
akram (A)	akram (A)	اکرم	a:vishan	ávišan	آویشن
a:la:leh	áláleh	آلاله	a:visheh	ávišeh	آویشه
a:lish (T)	áliš (T)	آلیش	a:viz	áviz	آویز
a:liyah	áliyeh	عالیه	a:vizeh	ávizeh	آویزه
a:lma: (T)	álmá (T)	آلما	a:vizheh	ávizheh	آویژه
alma:ss	almáss	الماس	a:yda: (T)	áydá (T)	آیدا
alya: (G)	alyá (G)	الیا	a:yda:n (T)	áydán (T)	آیدان
anbar (A)	anbar (A)	عنبر	a:yeh (A)	áyeh (A)	آیه
a:meneh (A)	ámeneh (A)	آمنه	a:yla: (T)	áylá (T)	آیلا
a:mestris	ámestris	آمیتریش	a:ylin (T)	áylin (T)	آیلین

a:mirbanoo	ámirbanou	امیربانو	a:yna:z (T)	áynáz (T)	آیناز
a:mireh (A)	ámireh (A)	امیره	a:ysa: (T)	áysá (T)	آیسا
a:mitis	ámitis	آمیتیس	a:ysa:n (T)	áysán (T)	آيسان
a:mutiya:	ámutiya	آموتیا	a:ysal (T)	áysal (T)	آيسل
a:mitris	ámitris	آمیتريس	a:ysa:n (T)	áysán (T)	آيسان
a:na: (T)	áná (T)	آنا	a:ytan (T)	áytan (T)	آيتان
a:na:hita:	ánáhitá	آناهیتا	a:za:deh	ázádeh	آزاده
a:ndia:	Ándiá	آندیا	a:za:d-dokht	ázád-docht	آزاد دخت
andisheh	andišeh	آندیشه	a:za:dmehr	ázádmehr	آزاد مهر
anis (A)	anis (A)	انیس	a:zar	ázar	آذر
anisa: (A)	Anisá (A)	انیسا	a:zarafrouz	ázarafrouz	آذرافروز
aniseh (A)	aniseh (A)	آنیسه	a:zarak	ázarak	آذرک
a:nita:	Ánitá	آیتا	a:zarakhsh	ázarachš	آذرخش
anosha:	Anošá	آنوشا	a:zara:n	ázarán	آذران
anoushak	anoušak	آنوشک	a:zarchehr	ázarčehr	آذرچهر
anoosheh	anušeh	آنوشه	a:zarda:d	ázardád	آزرداد
anvar (A)	Anvar (A)	انور	a:zardokht	ázardocht	آزردخت
a:ra:	árá	آرا	a:zarfrouz	ázarfrouz	آزرفروز
a:ra:m-banou	árám-banou	آرام بانو	a:zargol	ázargol	آذرگل
a:rasteh	árasteh	آرسته	a:zargoon	ázárgun	آذرگون
a:ra:steh	árasteh	آراسته	a:zarin	ázarin	آذرین
arastu	arastu	ارستو	a:zarmehr	ázarmehr	آذرمهر
a:ra:yeh	áráyeh	آرایه	a:zarmidokht	ázarmidocht	آذر می دخت
a:rezoo	árezoo	آرزو	a:zarmina:	ázarminá	آذر مینا
arghava:n	arghaván	ارغوان	a:zarnoosh/	ázarnouš	آذر نوش
a:rin	árin	آرین	a:zarshin	ázaršin	آذرشین
armagha:n	armaghán	ارمغان	a:zarvan	ázarvan	آذر وان
a:rma:n	ármán	آرمان	a:zarya:s	ázaryás	آذر یاس
a:rmilla:	ármillá	آرمیلا	a:zhand	ázhand	آژند
a:rmindokht	ármindocht	آرمین دخت	a:zin	ázin	آذین
a:rmita:	ármitá	آرمیتا	a:zinbanu	ázinbanu	آذین بانو
arnava:z	arnaváz	ارنواز	a:zindokht	ázindocht	آذین دوخت
arousa:/arusa:	arousá/arusá	اروسا	a:zita:	ázitá	آزیا
a:roosha:	ároušá	اروشا	aziz (A)	aziz (A)	عزیز
a:rta: = arta:	ártá = artá	آرتا	azizeh (A)	azizeh (A)	عزیزه
a:rta:dokht	ártádocht	آرتا دخت			

B

báAbuk	bábuk	بابوک	behbaha:	behbahá	به بها
badri (A)	badri (A)	بدری	behdeleh	behdeleh	به‌دله
badrieh (A)	badrieh (A)	بدریه	behdis	behdis	به‌دیس
baha:	bahá	بها	behdokht	behdocht	به‌دخت
ba:hak	báhak	بهاک	beheshteh	behešteh	به‌شته
baha:r	bahár	بهار	behi	behi	بهی
baha:rak	bahárak	بهارک	behin	behin	بهین
baha:reh	baháreh	بهاره	behineh	behineh	بهینه
baha:r-banoo	bahár-banou	بهاربانو	behja:n	behján	به‌جان
baha:min	bahámin	به‌امین	behjat (A)	behjat (A)	به‌جت
bahra:man	bahráman	بهرامن	behmis	behmis	به‌میس
ba:mi	bámi	بامی	behna:k	behnák	به‌ناک
ba:mik	bámik	بامیک	behna:z	behnáz	به‌ناز
ba:min	bámin	بامین	behnoush	behnouš	به‌نوش
banafsheh	banafšeh	بنفشه	behrokh	behroch	به‌رخ
ba:na:z	bánáz	باناز	behrou	behrou	به‌رو
ba:noo/ banou	banou	بانو	behshid	behšid	به‌شید
ba:nouyeh	bánouyeh	بانویه	behta:m	behtám	به‌تام
ba:ra:n	bárán	باران	behtan	behtan	به‌تن
ba:ra:nak	bárának	بارانک	bibi	bibi	بی بی
ba:ra:neh	baráneh	بارانه	bibina:z	bibináz	بی بی ناز
barsin/barsine	barsin/barsine	برسین	bidokht	bidocht	بی دخت
barsina:	barsiná	برسینا	bita:	bitá	بی تا
beh-a:farid	beh-áfárid	به آفرید	bolour	bolour	بلور
beh-a:farin	beh-áfarin	به آفرین	boubak	boubak	بویک
beha:ra:	behára	به آرا	boura:n	bourán	بوران
		به آذر	boura:n-dokht	bourán-docht	بوران دخت
beha:zar	beházar	به آذین	bouseh	bouseh	بوسه
beha:zin	beházin				

C

ca:melia:	kámeliá	کاملیا	chama:n	čamán	چمان
ca:ssa:nda:n	kássandán	کاساندان	chama:neh	čamáneh	چمانه
chalipa:	čalipá	چلیپا	cha:meh	čámeh	چامه
chaka:	čaká	چکا	cheshmak	češmak	چشمک
cha:ka:meh	čákámeh	چکامه	chika:	čiká	چیکا
chaka:vak	čakávak	چکاوک	chista: (Z)	čistá (Z)	چیستا
chaman	čaman	چمن	chitra:	čitrá	چیترا

D

dalileh	dalileh	دليله	delroba:	delrobá	دلربا
da:mineh	dámineh	دامينه	delsha:d	delšád	دلشاد
da:na:	dáná	دانا	delya:r	delyár	دليار
da:neh	dáneh	دانه	dena:	dená	دنا
darya:	daryá	داريا	diba:	dibá	ديبا
darya:na:z	daryánáz	دارياناز	dina:	díná	دينا
darya:neh	daryáneh	داريانه	dinak	dinak	دينک
da:var	dávar	داور	dineh	dineh	دينه
delafrouz	delafrouz	دل افروز	donya: (a:)	doniá (A)	دنيا
dela:ra:	delárá	دل آرا	donya:na:z	donyánáz	دنياناز
dela:ra:m	delárám	دل آرام	donya:za:d	donyázád	دنيازاد
dela:sa:	delásá	دل آسا	dorda:neh	dordáneh	دردانه
dela:viz	deláviz	دل آويز	dori	dori	دری
delband	delband	دلبنده	dorna:	dorná	درنا
delbar	delbar	دلبر	doraz	dornáz	درناز
delkash	delkaš	دلکش	dorreh	dorreh	درهه
delnava:z	delnaváz	دلنواز	dorsa:	dorsá	درسا
delna:z	delnáz	دلناز			

Žebrák a král

شاه و گدا

Sa'dí

Z perštiny přeložila Věra Kubíčková

Vyprávěli o škaredém žebrákovi, že prý měl nesmírné bohatství. Král mu řekl: “Zdá se nám, že máš neobvykle mnoho peněz., my pak jsme upadli do veliké bídy . Jestliže nám nyní maličkostí vypomůžeš, vynahradíme ti to opět až dostaneme dávky z provincií.”

„Majestátu panovníka tváře zemské se nesluší,“ odpověděl, „aby svou vznešenou ruku pošpinil penězi takového pobudy, jako jsem já, když je zrnko po zrníčku nastrádal !“

„Jaké strachy,“ děl opět král, „dám je Tatarům - špinavé špinavým!“

Řekli: Ta malta je přec špinavá!

Ach, řekli jsme, tam na tu díru stačí!

Křesťan má rybník, voda samá špína.

Koupe v ní bez výčitek mrtvolu mouřenína.

Žebrák se zdráhal, jak dále vyprávějí, učinit králi po vůli a chtěje důvod porážeti důvodem choval se nepatřičně. I přikázal král, aby to, co od něj žádal, sebrali násilím.

Když nevyplníš rozkaz po dobrém,
pak běda hlavě na vratkém krku tvém.

Iran's burnt city Throws up World's Oldest backgammon

کهن ترین تاس جهان از دل شهرسوخته ایران بیرون آمد.

5,000 years old backgammon

The oldest backgammon in the world along with 60 pieces has been unearthed beneath the rubbles of the legendary burnt city in Sistan-baluchistan province, southeastern Iran.

Iranian archeologists working on the relics of the 5,000-year-old civilization argue this backgammon is much older than the one already discovered in Mesopotamia and their evidence is strong enough to claim the board game was first played in the burnt city and then transferred to other civilizations.

"The backgammon reveals intriguing clues to the lifestyle of those people," said Mansour Sajjadi, head of the research team.

"The board is rectangular and made of ebony, which did not grow in Sistan and merchants used to import it from India."²

He added the board features an engraved serpent coiling around itself for 20 times, thus producing 20 slots for the game, more affectionately known in Persian as Nard. The engraving, artistically done, indicates artisans in the burnt city were masters of the craft.

"The 60 pieces were also unearthed inside a terracotta vessel beside the board. They were made of common stones quarried in the city, including agate and turquoise," Sajjadi added.

Experts still wonder why they played the game with 60 pieces and are trying to discern its rules, but it at least shows it is 100-200 years older than the one discovered in Mesopotamia.

They are also intrigued that inhabitants of ancient civilizations, widely believed to be concerned with their daily survival, could afford to indulge in such luxuries as playing board games. ●

www.iranian.ws

Sásánovské elitní jezdecktvo

(224-642 n.l.)

سواران جاوید ساسانی (۶۴۲-۲۲۴ پیش از مسیح)

Dr. Kaveh Farrokh

دکتر کاوه فرخ

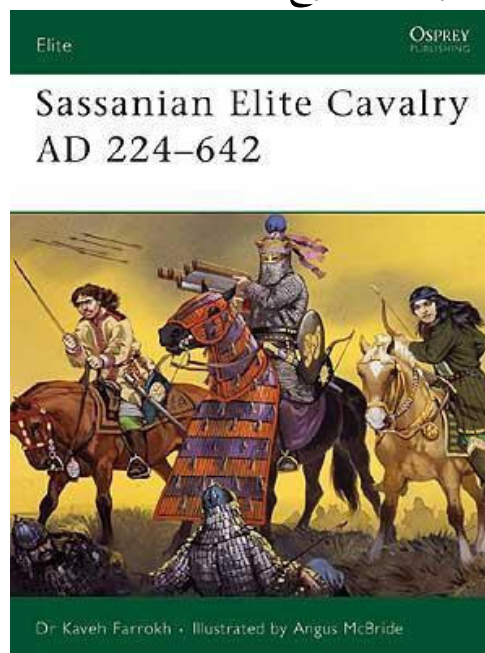
Sásánovci jsou historicky jednou z nejtajuplnějších dynastií. dr. Kaveh Farrokh napsal vůbec první knihu psanou výhradně o Savaranech (elitních rytířích) v sásánovské Persii. Navzdory velmi malému „zájmu tisku“, tito perští rytíři způsobili Římu některé hrozné porážky. Savaranové zablokovali Římany od zmocnění se kontroly nad Hedvábnou cestou a znemožnili jejich expanzi směrem do Číny a Indie. Také plně pomstili výboje Alexandra Velikého, které se odehrály několik století před nimi. Mnoho lidí ze Západu falešně věří, že Alexandrovo dobytí Persie bylo definitivní. Ve skutečnosti se Persie obnovila, ne jenom vyhnáním Řeků z Persie za vlády Pártů, ale za Sásánovců si podmanila samotný Řím.

Něco o titulu:

Sásánovci vládli poslední velmoci Perské říši před arabskou invazí v 7.století. Římané jenom čtvrtině starého antického světa, sásánovská říše měla prvořadý vliv na vývoj architektury, náboženství, umění, hudbu, vojenskou taktiku a technologii.

Uvnitř sásánovské armády bylo jezdecktvo nejvlivnějším elementem a sásánovský jezdecký systém byl přejat Římany, Araby a Turky. Jejich jezdecký systém výbroje, válečná taktika, dvorské způsoby a kostýmy ovlivnily románsko-byzantskou a středoevropskou kulturu, a kniha dovoluje čtenáři nahlédnout v menší míře jak východní velmoc ovlivnila vývoj tradic jezdecktva v západním světě.

Je také zvláštní na titulní stránce knihy dr. Farrokha, jak vyvrací současný stereotypní náhled dnešního západního světa na perské ženy. Postava na obrázku napravo, která ukazuje perskou ženskou bojovnici - vychovatelku, je známá jako Paygospandanu banu. Střílí dvěma šípy najednou po dvou Turanských vojácích. Uprostřed obrázku je rytíř-velitel z pozdního sásánovského období (Framandar) a nalevo je Marzban z Abaršahru s napřaženou šavlí. V sásánovské Persii ženy vystupovaly jako válečnice, velitelky a vůdkyně. Především jsem našel rekonstrukci příběhu chosroua II a jeho krásné královny Šírín. ●

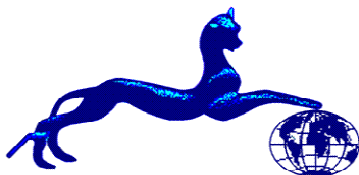

BÚSTÁN

Oficiální čtvrtletník Česko - iránské společnosti

Ročník 9

Číslo 1 (31), 2006

Vydává PARDIS Praha

P. O. Box 55, P. 6

tel: 606 412 605

**Určeno pro potřebu členů
Česko - iránské společnosti
a přátel perské kultury**

**Určeno pro potřebu členů
Česko - iránské společnosti
a přátel perské kultury**

**Povoleno Ministerstvem kultury MK ČR
Distribuci zajišťuje Česká pošta, s.p., Postservis, Praha 9**

Vychází jako čtvrtletník v počtu 300 výtisků (zdarma)

Redakce: R. Mirchi

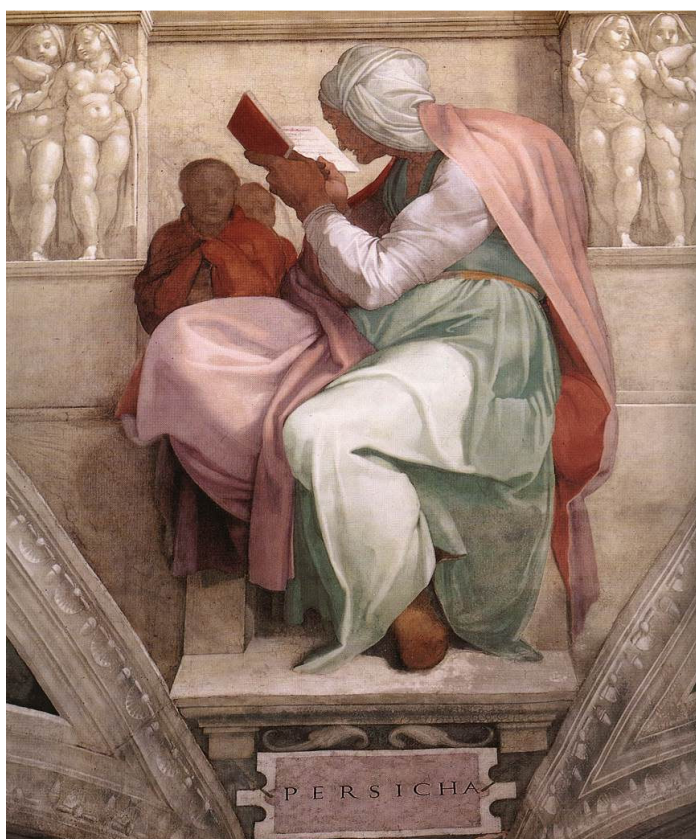
Tisk:

TIGIS

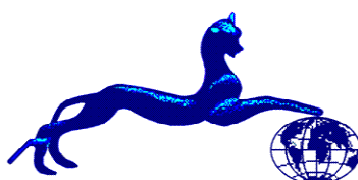
Majakovského 425/32

400 02 Ústí nad Labem

Datum uzávěrky tohoto čísla - 30.3.2006

The Persian Sibyl - 1511
Michelangelo (1475 – 1565)
Cappella Sistina, Vatican
Fresco, 400 x 380 Cm

Čtvrtletník BÚSTÁN vydává nakladatelství PARDIS Praha
Vydavatel perské literatury